

جزوه فصل دوم روانشناسی (رشد کودکی)

تعریف روان شناسی رشد: شاخه ای از علم روان شناسی که تغییرات انسان از زمان تشکیل نطفه تا زمان مرگ را مطالعه می کند.

عوامل موثر بر رشد: عوامل وراثتی

عوامل محیطی (مهمترین عامل: یادگیری).

انواع دوقلوها:

همسان: دارای ویژگی های همسان به دلیل قرارگیری در یک تخمک و لزوما همجنس.

ناهمسان: در دو تخمک جدا بوجود آمده اند، لزوما همجنس نیستند.

رشد (پختگی): تغییراتی که نیاز به یک آمادگی خاص دارند و تابع یک برنامه و نظم طبیعی هستند.

دوره سنی	دوره زندگی	
	۱- طفولیت	
	۲- کودکی اول (قبل از دبستان)	دوره کودکی
	۳- کودکی دوم	
	۴- نوجوانی	دوره نوجوانی
	۵- جوانی (بزرگسالی اول)	
	۶- میان سالی (بزرگسالی دوم)	دوره بزرگسالی
	۷- پیری	

مراحل رشد انسان تا سن ۲۱ سالگی از نظر پیامبر:

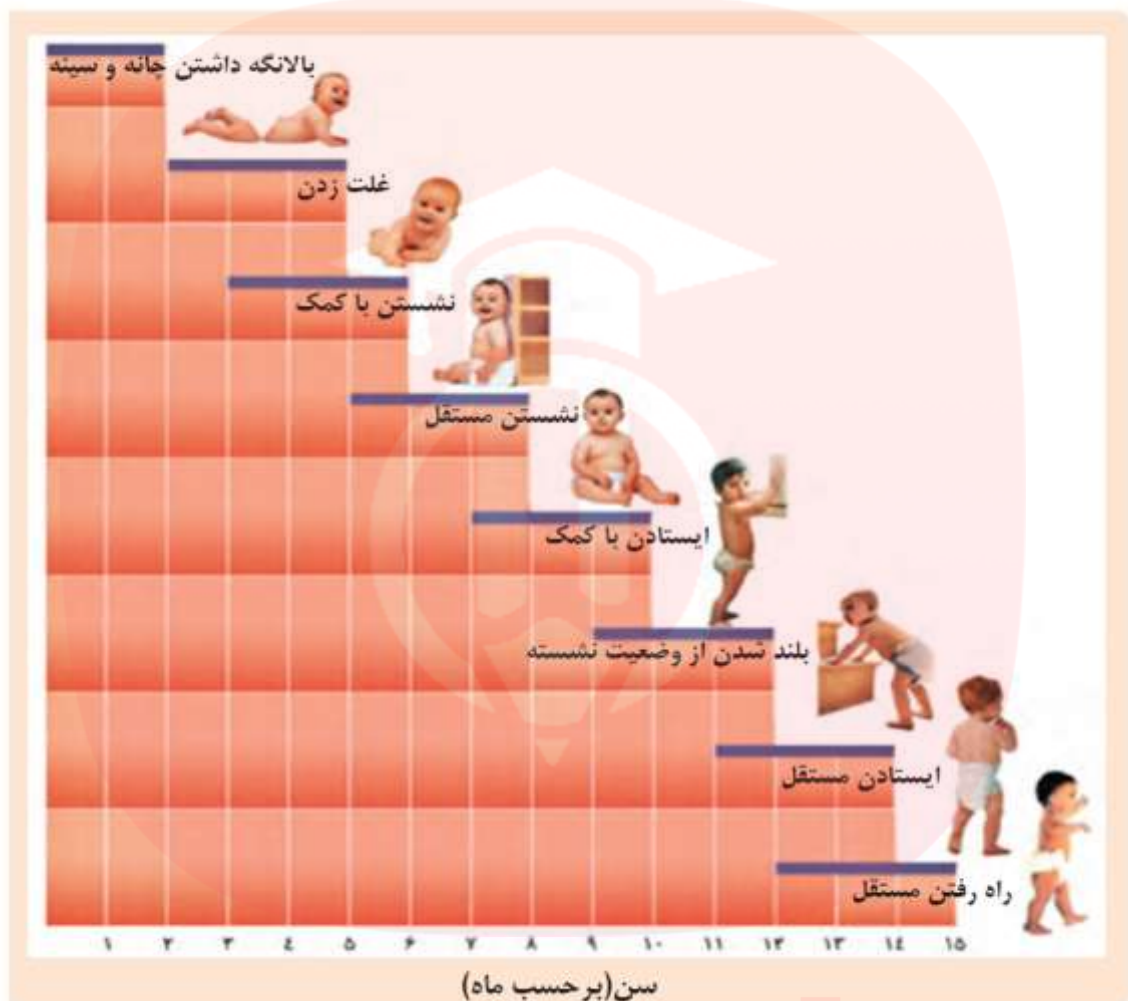
از تولد تا ۷ سالگی: آقا و سرور است، باید آزاد باشد و بازی کند، از طریق تقلید باید عواطف و احساسات صحیحش رشد یابد.

از ۸ تا ۱۴ سالگی: فرمانبردار است، باید زشتی ها و زیبایی ها را به او فهماند و در تادیب او کوشش کرد.

از ۱۵ تا ۲۱ سالگی: وزیر و مشاور است، دیگر نباید با او آمرانه رفتار شود و باید در تصمیم گیری ها دخیل باشد.

ابعاد رشد در دوره کودکی:

رشد جسمانی - حرکتی (سریع ترین رشد):

نکته مهم: کودکان ابتدا مهارت انجام حرکات درشت و سپس مهارت انجام حرکات ظریف را به دست می آورند.

رشد شناختی: رشد شناختی مربوط به رشد توانایی هایی مثل ادراک، حافظه، استدلال، قضاوت، حل مسئله، تصمیم گیری و ... میشود.

رشد هیجانی: رشد هیجانی دوره کودکی مستلزم آگاهی از هیجان اطرافیان به خصوص مادر علاوه بر آگاهی از هیجانات خود کودک است. رشد هیجانی دوره کودکی معطوف سه هیجان ساده مثل خشم، ترس و محبت است. با رشد آگاهی کودک از هیجانات مختلف و درک هیجانات اطرافیان به خصوص مادر، هیجانات ساده به هیجانات مرکب مثل احساس پشیمانی، سیاستگزاری و ترحم تبدیل میشود.

www.mayoclinic.org

رشد اجتماعی: بسیاری از کودکان در سنین اولیه تولد در کنار هم بازی می کنند اما هریک بازی انفرادی خود را ادامه میدهند. اما بازی آنها با افزایش سن قاعده مندتر میشود. اولین نشانه و تغییر رشد اجتماعی لبخند اجتماعی است که ۲ الی ۳ ماهگی بروز می یابد. ترس از غریبه نیز در ۷ الی ۸ ماهگی بروز می یابد.

اولین علامت رشد اجتماعی در ۳ - ۲ ماهگی لبخند اجتماعی است.	۲-۳ ماهگی
ترس از غریبه در ۸ ماهگی است.	۸ ماهگی
بازی های موازی در ۴ یا ۵ سالگی است. در این بازی ها کودکان علاقه مندند در کنار یکدیگر باشند، ولی به تنهایی بازی کنند.	۴ یا ۵ سالگی
کودکان در دوره دبستان با یکدیگر بازی های گروهی می کنند، و علاقه خاصی به بازی با هم جنسان خود دارند. جمله معروف آنها (دخترها با دخترها و پسرها با پسرها) را همگی شنیده ایم.	دوره دبستان

رشد اخلاقی: کودکان در ابتدا هیچ تصویری از کار خوب یا بد ندارند. رشد اخلاقی تابع قوانین و مقررات اجتماعی، اصول شرعی و عرفی است که تعیین می کند انسان ها در رابطه با هم چگونه رفتار کنند. منظور از رشد اخلاقی در دوره کودکی همان انجام عمل اخلاقی است. هرچند ممکن است دلیل آن متفاوت باشد. مثلا کمک یک کودک برای خوشحالی دوستش، ممکن است اخلاقی باشد.

تست تایم:

۱) دامنه سنی دوره کودکی دوم تقریبا مصادف با کدام یک از مراحل رشد از نظر اسلام می باشد و ویژگی این مرحله کدام است؟

۱) وزیر - مشارکت دادن فرد در تصمیم گیری ها

۲) فرمانبردار - برخورد با کودک به صورت تحکم آمیز

۳) سرور - پرورش دادن عواطف و احساسات کودک

۴) فرمانبردار - هدایت کردن کودک به سمت ارزش ها

۲) کودک ۱۸ ماهه‌ای که می‌تواند مداد را در دستش نگه دارد، اما قادر به بالا رفتن از پله‌ها نمی‌باشد، رشد طبیعی ...؛ زیرا ...

۱) ندارد - ابتدا مهارت در حرکات درشت و سپس مهارت حرکات ظریف به دست می‌آیند

۲) ندارد - کودک هم‌زمان با کسب مهارت در حرکات ظریف مهارت در حرکات درشت را نیز به دست می‌آورد

۳) دارد - ابتدا مهارت در حرکات ظریف و سپس مهارت در حرکات درشت به دست می‌آیند

۴) دارد - تقدم و تأخر کسب مهارت‌های ظریف و درشت در کودکان مختلف متفاوت است

۳) کدام گزینه توصیف صحیحی از فرایند رشد در دوره کودکی به دست می‌دهد؟

۱) کودکان در سنین قبل از دبستان، به تفاوت ارزشی اشیاء پی می‌برند و آن‌ها را صرفاً بر اساس ظاهرشان قضاوت نمی‌کنند

۲) توانایی کسب سه هیجان ساده ترس، خشم و محبت در کودکان، تحت تأثیر نظام پردازش‌های فردی کودک است

۳) تأثیر عوامل محیطی بر رشد زبانی کودک به حدی است که اسباب‌بازی‌های کودک را هم می‌توان عاملی مهم و مؤثر بر رشد زبانی کودک دانست.

۴) رشد بیشتر هیجانی انسان نسبت به حیوانات، تنها معلول محیط بازتر و متنوع‌تری است که انسان در کودکی تجربه می‌کند.

۴) کدام گزینه در رابطه با ویژگی‌های رشد در دوره کودکی درست بیان شده است؟

۱) ایستادن با کمک بین ۹ تا ۱۲ ماهگی رخ می‌دهد.

۲) رشد توانایی‌های مرتبط با فرایندهایی همچون ادراک، حافظه، حل مسئله و ... مربوط به رشد هیجانی است

۳) ترس از غریبه در ۷-۸ ماهگی رخ می‌دهد.

۴) رشد اجتماعی، دربرگیرنده آن دسته از قوانین و مقرراتی است که تعیین می‌کند انسان‌ها در رابطه با دیگران چگونه باید رفتار کنند.

یک قدم فراتر:

سارا به برادرش می‌گوید که برویم در اتاق بازی کنیم؛ سپس خودش مشغول بازی با عروسک‌هایش می‌شود و برادرش در گوشه‌ای دیگر با ماشین خود سرگرم می‌شود، احتمالاً سارا و برادرش در کدام بازه سنی قرار دارند؟

(۱) کودکی دوم

(۲) دوره دبستان

(۳) کودکی اول

(۴) دوره نوپایی

پاسخ‌های تشریحی

۱: گزینه ۴.

دامنه سنی دوره کودکی دوم، برابر است با ۷ تا ۱۲ سالگی که تقریباً مصادف با مرحله دوم رشد از نظر اسلام می‌باشد (فرمانبردار)؛ در این دوران کم‌کم باید زشتی‌ها و زیبایی‌ها را به کودک فهماند و در تأدیب او کوشش کرد و او را به ارزش‌ها و دوری از زشتی‌ها رهنمون ساخت.

۲: گزینه ۱.

کودکان در ابتدا قادر به حرکات درشتی همچون بالا رفتن از پله‌ها هستند و سپس مهارت حرکات ظریف همچون در دست گرفتن مداد را به دست می‌آورند.

۳: گزینه ۳.

گزینه ۱: کودکان قبل از دبستان، هدایای بزرگ کم‌ارزش را بر هدایای کوچک پرارزش ترجیح می‌دهند.

گزینه ۲: «۲» بروز هیجان‌ات ساده در کودکی، تحت تأثیر نظام پردازش‌های فردی نیست و غالباً به یک

صورت پدیدار می‌شوند. www.my-dars.ir

گزینه ۴: رشد هیجانی در انسان نسبت به حیوانات، به دلیل آگاهی بیشتر و برقراری تعامل با محیط بازتر و متنوع‌تر، رشد یافته‌تر است.

۴: گزینه ۳.

گزینه ۱:

ایستادن با کمک بین ۷ تا ۱۰ ماهگی رخ می‌دهد.

گزینه ۲:

مربوط به رشد شناختی است.

گزینه ۴:

مربوط به رشد اخلاقی است.

مای درس

گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir